

Констатује се да је горе наведени уџбеник Историја 6, уџбеник са одабраним историјским изворима за шести разред основне школе превод Уџбеника истих аутора, који је издат на српском језику и ћириличком писму, издавача Klett Београд, којег је Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, одобрило за издавање и употребу Решењем број: 650-02-00103/2019-07.

Уџбеник обухвата четири тематске целине: *Епоха средњег и новог века (Увод), Стварање Европе (Рани средњи век), Врхунац Европе у средњем веку (Позни средњи век), Нова Европа и почетак модерног доба (Рани нови век).*

Анализиран је Стандард 4 – Језик уџбеника је одговарајући и функционалан.

Показатељ 1 - Уџбеник поштује језичку и правописну норму језика на којем је написан – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири).

Издавачу се скреће пажња на следеће уочене грешке, које се могу лако исправити и које не нарушавају разумљивост градива:

- на унутрашњој страни корица – нема упутства за активацију е-издања и упутства за покретање QR кодова (за русински уџбеник не постоји активација е-издања)
- страна 2 – недостаје текст у вези штампе и тиража уџбеника;
- страна 4 – у садржају стр. 9 под 1.1.: уједначити текст садржаја са насловом у књижном блоку;
- страна 5 – у садржају стр. 97: Пановане Уроша исправити у: Пановане Уроша Ј; стр. 145 под. 3.12.: уједначити текст садржаја са насловом у књижном блоку;
- страна 6 – у садржају на стр.: 176.; 203.; 207.; 208. уједначити текст садржаја са насловом у књижном блоку;
- страна 7 – у упису слике: наслов теми почетно слово написати великим словом: Наслов теми; наслов лекције почетно слово написати великим словом: Наслов лекције; у упису: Вигледовацки драгоказ и Писане слово служба як увод до лекције на крају пасуса ставити тачку; у упису Фотографије у учебнику ... истаћи (потамнити) речи: илустрацијох и питања (видети срп. уџ. стр. 7); у упису Роздумай ... на крају пасуса ставити тачку;
- страна 8 – у упису слике, у четвртом пасусу, затамнити целу реч: здатки;
- страна 9 – у пасусу на дну стране, затамњену реч: столітійох истаћи црвеним словима (видети срп. уџб. стр. 9);

- страна 11 – у упису заглавља речи: рани нови вик исправити (превести на русински језик) у: вчасни нови вик; у карти поред речи: ОКЕАН додати реч која недостаје: АТЛАНТСКИ (АТЛАНТСКИ ОКЕАН);
- страна 16 – у тексту **Здогадні ше** на крају пасуса ставити тачку;
- страна 21 – у 9. задатку под г) исправити коректорску грешку у речи: даедей у: даедней;
- страна 22 – у **карти**: све речи које су написане српским италиком исправити у русински италик, нпр.: Алпи у: Алпи; Карпати у: Карпати; Тигер у: Тигер; Еуфрат у: Еуфрат; Діпер у: Діпер ... итд.; у карти исправити реч: КОПЕР у: КИПАР;
- страна 23 – у **карти**: реч: Днестер која је написана српским италиком исправити у русински италик: Днестер; исправити реч: КОПЕР у: КИПАР;
- страна 24 – у потпису слике текст назива слике: **Варваре окрадаю Рим**, написати искошеним словима: **Варваре окрадаю Рим**;
- страна 25 – у **карти**: реч: Еуфрат која је написана српским италиком исправити у русински италик: Еуфрат;
- страна 26 – у **карти** исправити речи: КИПЕР у: КИПАР; ГРУСИЯ у: ГРУЗИЯ;
- страна 30 – уклонити сувишно слово у упису слике: склоніское у: склоніско;
- страна 35 – у потпису слике реч: Истанбулу исправити у: Истамбулу;
- страна 36 – у **карти**: реч: Еуфрат која је написана српским италиком исправити у русински италик: Еуфрат; исправити реч: КИПЕР у: КИПАР;
- страна 37 – у другом пасусу наслова **ФРАНАЦКА – РИМСКЕ ЦАРСТВО НА ЗАХОДЗЕ** на крају текста ставити тачку;
- страна 39 – у другом пасусу наслова **АРАБЈАНЕ** истаћи болдом реч: ислам;
- страна 40 – у правом пасусу на крају текста ставити тачку;
- страна 41 – у слици, у упису: 800. Корунване Карла велького за цара реч: велького написати великим почетним словом: 800. Корунване Карла Велького за цара;
- страна 42 – у **карти**: реч: Еуфрат која је написана српским италиком исправити у русински италик: Еуфрат;
- страна 43 – у потпису слике исправити реч: Порфирогенит у: Порфирогенит; у другом пасусу наслова **ПРИХОД СЛАВЯНОХ НА БАЛКАНСКЕ ПОЛУОСТРОВО И НАСЕЉОВАНЕ СЕРБОХ** истаћи болдом реч: Серби (видети срп. уџб. стр. 43);

- страна 44 – у првом пасусу истаћи реч: кнѣза црвеном бојом (видети срп. уџ. стр. 44); **у карти**: све речи које су написане српским италиком (називе река) исправити у русински италики; у тексту испод наслова **СЕРБИ И ЊХ СУШЕДИ** истаћи црвеном бојом реч: старобивателе;
- страна 45 – у првом пасусу испод слике истаћи реч: Мадярох црвеном бојом; у слици (карти) недостају русински уписи;
- страна 46 – у првом пасусу испод наслова истаћи реч: династиї црвеном бојом; у последњем пасусу исправити коректорску грешку у речи: рок,у у: року;
- страна 49 – **у карти**: реч: Еуфрат која је написана српским италиком исправити у русински италики: Еуфрат;
- страна 50 – у првом пасусу испод наслова истаћи реч: монахи црвеном бојом; у тексту на левој маргини искосити реч: монахос (*монахос*);
- страна 51 – црвеном бојом истаћи: у првом пасусу реч: покресцоване; у другом пасусу реч: мисионере; и у трећем пасусу реч: ерес;
- страна 53 – затамнити реч: Меку у пасусу испод слике; реч: гаджилук у истом пасусу истаћи црвеном бојом;
- страна 54 – у пасусу на дну стране недостаје одговарајући текст (видети срп. уџб. стр. 54); исправити реч: кїнжка у: кнїжка;
- страна 55 – у тексту испод наслова: **Повторме најважнейше** исправити коректорску грешку у речи: Царгородзе у: Царгородзе;
- страна 58 – у текстовима на левој маргини (**Здогаднї ше** и **Роздумай**), на крају текста ставити тачке; **у карти**: реч: Днестер која је написана српским италиком исправити у русински италики: Днестер;
- страна 62 – **у карти**: исправити реч: КИПЕР у: КИПАР; у легенди исправити реч: Арабянох у: Арабянох;
- страна 66 – текст у карти није преведен на русински језик;
- страна 67 – у 9. задатку у обе карте реч: Еуфрат која је написана српским италиком исправити у русински италики: Еуфрат;
- страна 68 – у 10. задатку у карти све речи које су написане српским италиком исправити у русински италики;
- страна 70 – у 15. задатку под **Сербски јазик** дат је русински превод а не српске речи које би требало да послуже као пример писања речи на српском језику;
- страна 71 – у 17. задатку, под 10., исправити реч: племенїтого у: племенїтого; у самој шеми укрштенице је два пута дат број 13 под хоризонтално;

- страна 72 – текст испод наслова **ОСНОВНИ ПРИКМЕТИ ШТРЕДНЬОВИКОВНИХ МОНАРХИЙОХ** није преведен; у карти реч: КИПЕР исправити у КИПАР;
- страна 79 – у карти избацити сувишно слово у речи: **СВЯТЕ** : **СВЯТЕ** ;
- страна 82 – у тексту **Повторме најважнейше** и **Цо зме научели** речи: Велька повеља шлебодох истаћи искошено;
- страна 84 – у другом пасусу наслова **КРИЖАРСКИ ВОЙНИ** реч: крижарох истаћи црвеном бојом;
- страна 89 – у пасусу на дну стране, реч: родоначалник истаћи црвеном бојом; а реч: Неманічох затамнити;
- страна 90 – у карти све речи које су написане српским италиком исправити у русински италики;
- страна 91 – у првом пасусу испод слике на дну стране реч: собори истаћи црвеном бојом;
- страна 92 – на левој маргини испод наслова **Здогадні ше** текст није преведен на русински језик као ни потпис испод треће слике;
- страна 93 – у другом пасусу реч: автокефалней истаћи црвеном бојом; у трећем пасусу са речи: архиепископа и Сербску архиепископию скинути црвену боју и оставити их болдирано;
- страна 94 – у карти: све речи које су написане српским италиком исправити у русински италики; исправити реч: Дојранске у: Дойранске (ту реч системски исправити у свим картама у целом уџбенику); у легенди карте: после наведених година исправити скраћеницу: г. (године) у: р. (роки); у пасусу испод наслова **ЗАВИТНИ БУДИНКИ ПЕРШИХ НЕМАНІЧОХ** затамнити реч: Симеон;
- страна 95 – на крају првог пасуса ставити тачку;
- страна 97 – у другом пасусу затамнити реч: Урош I;
- страна 98 – у карти све речи које су написане српским италиком исправити у русински италики;
- страна 100 – исправити коректорске грешке: у другом пасусу реч: пршираз у: першираз; у тексту **Интересантне** реч: спосб у: способ; у слици нема уписа;
- страна 101 – у карти: све речи које су написане српским италиком исправити у русински италики; исправити реч: Дојранске у: Дойранске; у легенди карте, после датих година исправити скраћеницу: г. (године) у: р. (роки); у тексту **З историйного жридла** исправити коректорску грешку у речи: залата у: злата;
- страна 102 – у ленти времена, на дну стране, исправити речи: Побуна Драгутина у: Бунт Драгутина;
- страна 105 – исправити коректорску грешку у другом пасусу: Дуашан у: Душан;

- страна 106 – у **карти**: све речи које су написане српским италиком исправити у русински италик; исправити реч: Дојранске у: Дойранске;
- страна 107 – у првом пасусу испод наслова затамнити целу реч: коруновани; у другом пасусу реч: совладар истаћи црвеном бојом;
- страна 110 – исправити коректорске грешке: у 1. задатку реч: одвитиуюцу у: одвитууюцу; у 3. задатку реч: Драаѓутином у: Драѓутином;
- страна 113 – у 10. задатку у другом пасусу у последњој реченици исправити коректорску грешку: не у: не;
- страна 116 – у другом пасусу наслова **ПАНОВАНЕ ЦАРА УРОША** искосити речи: гречески обласци;
- страна 118 – у **карти**: исправити речи: ЙОНСКО МОРИО у: ЙОНСКЕ МОРИО; ЕГЕЙСКЕ МОРИО у: ЕГЕЈСКЕ МОРИО; у легенди карте исправити речи: Млетачки поседи у: Венецијски маетки; Сменьоване у: Зменьоване;
- страна 120 – у тексту **Задаток за видљедовача** исправити коректорску грешку у речи: виризни у: виризни;
- страна 122 – у карти исправити речи: АЛНАНИЈА у: АЛБАНИЈА; Сврліг у: Сврліг; у карти све речи које су написане српским италиком исправити у русински италик; у легенди карте реч: балшичох написати великим почетним словом: Балшичох;
- страна 123 – у првом пасусу искосити речи: *двойности венец*;
- страна 128 – у потпису слике исправити реч: век у вик; у карти све речи које су написане српским италиком исправити у русински италик;
- страна 130 – у првом пасусу реч: штердњовиковни исправити у: штретдњовиковни;
- страна 131 – у првом пасусу испод наслова **КОНЕЦ САМОСТОЈНОСТИ БАЛКАНСКИХ ЖЕМОХ** у првом реду, речи: сербскеј деспотовини написати великим почетним словом: Сербскеј деспотовини;
- страна 132 – у **карти**: све речи које су написане српским италиком исправити у русински италик; исправити коректорске грешке: Ліі у: Ліг; Бийеліна у: Биеліна; у потпису слике на дну стране искосити речи: Forte Mare;
- страна 133 – у тексту **Цо зме научели** у 4. задатку исправити коректорску грешку: деспотовин? у: деспотовини?;
- страна 138 – у тексту **3 историјног жридла** истаћи црвеном бојом речи: перпери; ошквирчи;
- страна 139 – у тексту на десној маргини, на врху стране, исправити реч: риби у: роби;

- страна 140 – у тексту у оквиру уметнути реч: численосц између речи: богатство и шлебода (богатство, численосц и шлебода); у истом оквиру затамнити реч: гражданство;
- страна 147 – у тексту **Интересантне** исправити коректорску грешку у речи: штрედньовиковнеих у: штрэдньовиковних;
- страна 148 – у тексту у оквиру затамнити реч: Унеско; у другом пасусу затамнити речи: шветовну литературу;
- страна 152 – у 4. задатку исправити коректорску грешку у речи: унивезитети у: универзитети;
- страна 157 – у 11. задатку у првом реду реч: цар заменити са: султан;
- страна 158 – у 13. задатку искосити речи: Just out 2018.; у 15. задатку (тексту укрштенице) под 4. исправити реч: цартва у: царства; у у самој укрштеници се број 7 појављује на два места под хоризонтално;
- страна 160 – у другом пасусу под насловом **ИСТОРИЈНИ ЖРИДЛА** у шестом реду реч: устаи истаћи црвеном бојом; у тексту на дну стране на левој маргини **Здогадні ше** додати после: тоту шему речи: зоз шему (Поровнай тоту шему зоз шему на 15. боку учебніка);
- страна 163 – у тексту **Задаток за вигледовача** исправити реч: розпоредезни у: розпоредзени;
- страна 165 – истаћи (затамнити) у тексту испод наслова **ЕВРОПЈАНЕ ОДКРИВАЮ НОВИ ДРАГИ И НАРОДИ** имена помораца: Вартоломео Дияз; Васко да Гама;
- страна 166 – у **карти**: превести реч: ЊУФАУНДЛЕНД у: НЮФАУНДЛЕНД;
- страна 173 – испод наслова **РАБСТВО ЈАК НОВОВИКОВНИ ФЕНОМЕН** истаћи (затамнити) реч у другом пасусу: рабох;
- страна 173 – у **карти**: исправити речи: СЛОВОВЕЈ у: СЛОЊОВЕЈ; ГВИНЕЈА БИСАУ у: ГВИНЕЈА БИСАУ;
- страна 176 – у наслову исправити реч: Гуменизем у: Гуманизем; црвеном бојом истаћи реч: анатомиј у потпису слике; у првом пасусу испод потписа слике искосити реч: humanus;
- страна 182 – превести текст испод наслова: **Здогадні ше** и **Роздумай**;
- страна 184 – у тексту **Кључни поняца** исправити реч: Вертоломейска ноц у: Вартоломейска ноц;
- страна 185 – у карти исправити реч: ШТРЕДОЖЕМНОЕ у: ШТРЕДОЖЕМНЕ; БЕЛГИЈА у: БЕЛГИЈА; КИПЕР у: КИПАР;
- страна 186 – у трећем пасусу исправити реч: монархийой у: монархийох;
- страна 187 – у **карти**: исправити речи: ЧАРНО МОРИО у: ЧАРНЕ МОРИО; у таблици иза речи: НЕОГРАНИЧЕНА ВЛАСЦ додати реч: ВЛАДАРА (НЕОГРАНИЧЕНА ВЛАСЦ ВЛАДАРА); у таблици, после

текста: Шицки порції иду на єдно место – до державней каси ставити тачку на крају (Шицки порції иду на єдно место – до державней каси.);

- страна 189 – исправити коректорску грешку у тексту испод наслова **АНГЛИЯ** у речи: позавивал у: позабивал;
- страна 191 – у **карти**: све речи које су написане српским италиком исправити у русински италики; недостаје легенда у слици и преведени русински текст;
- страна 192 – у тексту наслова **ДЕРЖАВНЕ И АДМИНИСТРАТИВНЕ УШОРЕНЕ** исправити реч: шейсцто у: шейсцто; истаћи болдом речи: султан; Порта; везире;
- страна 193 – у првом пасусу истаћи болдом реч: санджак; у таблици исправити: Османско царство у: Османске царство; у **карти**: све речи које су написане српским италиком исправити у русински италики; у легенди карте исправити реч: ок у: од;
- страна 199 – у тексту **Интересантне** исправити скраћеницу С. у: Св.;
- страна 200 – у **карти**: све речи које су написане српским италиком исправити у русински италики;
- страна 201 – у тексту наслова **КУЛТУРНА И ПОЛИТИЧНА УЛОГА ПЕЧСКОЙ ПАТРИАРШИЈИ** у трећем пасусу исправити реч: пловки у: половки;
- страна 202 – у тексту наслова **КЛЮЧНИ ПОНЈАЦА** исправити речи: давене у креви у: даване у креви; у првом пасусу са врха стране истаћи црвеном бојом реч: митрополитове;
- страна 204 – у првом пасусу истаћи болдом годину (1683-1699); у потпису слике истаћи искошеним словима речи: Селїдба Сербох;
- страна 205 – превести потпис прве слике;
- страна 207 – у другом тексту на десној маргини истаћи болдом Йозеф I и Карло VI; у истом пасусу са речи: Горвати и Словенци скинути болд и италики (видети срп. уџб. стр. 207); у тексту **Интересантне** истаћи болдом: Юлијански (стари) календар; григориянским (новим) календаром;
- страна 210 – у 3. задатку у таблици иза речи: Святе римске царство додати: немецкеј народносци (Святе римске царство немецкеј народносци); у 4. задатку у таблици превести на русински језик реченицу: немуслимански поданици Османског царства;
- страна 211 – у **карти**: све речи написане српским италиком исправити у русински италики;
- страна 214 – у тексту наслова **ЗА ЛЮБОПИТЉИВИХ** ставити текст из српског уџбеника као пример оригиналног текста са надгробне плоче а у следећем пасусу дати русински превод тог текста;
- страна 215 – у 15. задатку превести на русински језик речи: УСПРАВНО; ВОДОРРАВНО;
- страна 216 – под одредницом: **Арбанас** исправити словну грешку у речи: нзва у: назва; под одредницом: **Вельки розкол (Велька шизма)** реч: schisma написати искошено;

- страна 217 – под одредницом: **гиджра** реч: час- написати без цртице; под одредницом: **езуїти** реч: склопе- написати без цртице;
- страна 218 – под одредницом: **идентитет** направити размак између речи: оддругого (од другог); под одредницом: **колонизација** недостаје део текста; под одредницом: **Мађаре** направити размак између речи: доЕвропи (до Европи);
- страна 219 – под одредницом: **мануфактура** исправити словну грешку у речи: пециялизовани у: специялизовани; направити размак између речи: одслова (од слова); реч: manus; facere написати искошеним словима; под одредницом: **мецена** исправити словну грешку у речи: уметнїком у: уметнїком; под одредницом: **монархия** у трећем реду одвојити одредницу: монах, монахи, монахинї и истаћи је болдом; под одредницом: **Неманїчи** направити размак између: 1371.рок (1371. рок); под одредницом: **паломнїцтво** одвојити одредницу: папа и истаћи је болдом;
- страна 220 – под одредницом: **ренесанса** направити размак између: живоце;слово (живоце; слово); под одредницом: **реформација** одвојити одредницу: робнопенежна привреда и истаћи је болдом; под одредницом: **санджак** одвојити одредницу: Саси и истаћи је болдом;
- страна 221 – под одредницом: **скупштина сталежох** исправити словну грешку у речи: Францзкей у: Французкей; под одредницом: **совладар** исправити неправилно раздвојену реч: род-зина у: род-зина; под одредницом: **Татаре (Монголи)** превести српску реч: краља у: краля; под одредницом: **турнир** исправити словну грешку у речи: подрзумйовало у: подррозумйовало;
- страна 222 – под одредницом: **янїчаре** исправити словну грешку у речи: родчох у: родичох; у тексту колофона исправити избацити сувишно слово у речи: автороха у: авторох;
- страна 224 – недостаје СІР
- на корицама недостаје прилог карата;
- на задњој страни корица недостаје текст и илустрација.

Показатељ 2 - Дужина и конструкција речи одговарају узрасту ученика – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Реченична конструкција је правилна и јасна, усаглашена са узрастом ученика, што доприноси да градиво буде разумљиво.

Показатељ 3 – Текст је језички и стилски уједначен – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Употребљен је научни стил, а у складу са градивом и стручна терминологија. Стил је прецизан, без фигуративности или неразумљивих елемената.

Показатељ 4 - Страни изрази се користе само када је то неопходно - задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Страни изрази су употребљени искључиво због специфичности градива. За њих су дата одговарајућа објашњења, формулисана једноставним речником.

Показатељ 5 – Језик којим је уџбеник написан доприноси лакшем разумевању градива – задовољен је у потпуности и оцењен је оценом 4 (четири). Кохерентност језика је на одговарајућем нивоу. Идеје су правилно повезане, што доприноси лакшем разумевању градива. Језик уџбеника је јасан, прецизан и доприноси олакшавању процеса учења.

На основу претходно изложеног, закључује се да је испуњен Стандард 4 - Језик уџбеника је одговарајући и функционалан.

Напомене Издавачу везане и за рукопис Уџбеника на српском језику:

- на 68. страни, друштвена игра „шах“ је нетачно описана као арапска, док је чињеница да иста потиче из Персије (дакле, она је персијска), грешка се уочава и у рукопису Уџбеника на српском језику, као и у рукопису на русинском језику;
- на страни бр. 91 нетачно је наведено да је Стефан Немања поклонио две фоке Фридриху 1. Барбароси, јер је, заправо, било обрнуто (грешка и у рукопису Уџбеника на српском језику, као и у рукопису на русинском језику);
- на страни бр. 205, на историјској карти заменити места називима насеља *Темишвар*/ и *В. Бечекерек*, (грешка и у рукопису Уџбенику на српском језику, као и у рукопису на русинском језику),

Показатељ 2 - Дужина и конструкција речи одговарају узрасту ученика – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Реченична конструкција је правилна и јасна, усаглашена са узрастом ученика, што доприноси да градиво буде разумљиво.

Показатељ 3 – Текст је језички и стилски уједначен – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Употребљен је научни стил, а у складу са градивом и стручна терминологија. Стил је прецизан, без фигуративности или неразумљивих елемената.

Показатељ 4 - Страни изрази се користе само када је то неопходно - задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Страни изрази су употребљени искључиво због специфичности градива. За њих су дата одговарајућа објашњења, формулисана једноставним речником.

Показатељ 5 – Језик којим је уџбеник написан доприноси лакшем разумевању градива – задовољен је у потпуности и оцењен је оценом 4 (четири). Кохерентност језика је на одговарајућем нивоу. Идеје су правилно повезане, што доприноси лакшем разумевању градива. Језик уџбеника је јасан, прецизан и доприноси олакшавању процеса учења.

На основу претходно изложеног, закључује се да је испуњен Стандард 4 - Језик уџбеника је одговарајући и функционалан.